

מסורת חס"ם

(א) ע"י חס"ם לעיל ו' ד' ר"ה... (ב) ו'ל' חס"ם ו'ר' ר"ח... (ג) ו'ל' חס"ם ו'ר' ר"ח... (ד) ו'ל' חס"ם ו'ר' ר"ח... (ה) ו'ל' חס"ם ו'ר' ר"ח...

תורה אור השלם

1 כי יתן איש אל רעהו חמור או שור או שה וכל בהמה לשטר ונתן או נשכר או נשכרה אף ראה- שכעת ה' תורה בק שניהם אם לא שלח ידו במלאכת רעהו ולקח בעליו ולא ישלם: מסות כב ט' למען תלך בדרך טובים וארחות צדיקים תשמור: מס' ב' כ

הגהות הב"ח

(א) רש"י ל"ה דברו וכו' על חמור ונתן שני בדין: (ב) ר"ח עד שלח וכו' חס"ם ו'ר' חס"ם דפי' היכי דף מט מוטל דש' כדברים משום מחוסר אמת:

גליון הש"ס

נב' בשלם פ"טא ע"ן כ"ב דף כב ע"ב חס"ם ו'ר' חס"ם:

הגהות הגר"א

[א] נב' זיל אייתי ראייה: כ"ב נ"י הר"ף ור"ש' ולא שפעת ע"י ו' במלכות:

השוכר את האומנין פרק ששי בבא מציעא

פג.

עין משפט גר מצוה

צא א מ"י פ"ג מהל' שפירות הל' ב וט"י נכשגות ונמ"ת סמג ע"ן מט טושי"ע ח"מ ס' דס ספ"ה א: ב ומ"י פ"ו מהל' אהל' הל"ג טושי"ע ח"מ ס' קפו ספ"ה א: צא ג מ"י פ"ג מהל' שפירות הלכה א סמג סס טושי"ע ח"מ ס' דס ספ"ה א וס"י רל"ג ספ"ה ב וס"י ס"ה ס"ה א: צא ד ה' מ"י פ"ב מהל' שפירות וסמ"פ הל' ט סמג ע"ן לז טושי"ע ח"מ ס' קפ"ו ספ"ה ב: צא ו מ"י פ"ג מהל' שפירות הל' ב סמג ע"ן מט טושי"ע ח"מ ס' דס ספ"ה ב: א ח מ"י פ"ט מהל' שפירות הל' א סמג ע"ן מט טושי"ע ח"מ ס' של"ג ספ"ה א: ב ט מ"י סס טושי"ע סס ספ"ה ב: ג ו מ"י סס טושי"ע סס ספ"ה ב:

לעני רש"י

בב"א, קלשון ובמ"מ, י

מוסף רש"י

צא ואמור להם כ"ו ע"ה חת נטו לחזר כמנאו עד שלח יתחילו המלאכה ולפסק להם ממות ק"ס יבטי' חס"ם:

ואפילו במקום מדרון נמי היאך נפטר בשבועה במקום שני אדם רגילין להלך אל"כ מביא עדים: היכא דאיכא ראייה. במקום שעדים מנזיין: נייסי ראייה. ולא יפטר בשבועה כאיסי ור' מאיר אית ליה נתקל אנוס הוא הלכך שומר שכר נמי פטור ודאיסי לית ליה: ה"ג ור' חייל בר אבא וכו' ולא גרסינן אלא, ומילתא באפי נפשיה מתוך הא דרמינן לעיל דר"מ אדר' מאיר נתקל ולא ר' אלעזר תכרא וכו' ור' חייל בר אבא פליג אדר' אלעזר ואמר לעולם מד מנא הוא ונתקל ודאי פושע הוא והכא היינו טעמא דמיפטר בשבועה: שבועה זו סקנא

ואפילו במקום מדרון נמי התינה היכא דליכא ראייה אבל היכא דאיכא ראייה ניתי ראייה ונפטר דתניא איסי בן יהודה אומר יאין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם ה"ה יא יש רואה יביא ראייה ויפטר ור' חייל בר אבא א"ר יוחנן ישבועה זו תקנת חכמים היא שאם אי אתה אומר בן אין לך אדם המעביר חבית לחבירו ממקום למקום היכי משתבע אמר רבא שבועה שלא כוונה שברתיה ואתא ר' יהודה למיומר שומר חנם ישבע נושא שכר ישלם האי כדנינה והאי כדנינה ואתא ר' אלעזר למיומר אין גמרא כר"מ ומיהו תמיה אני אם יכולים זה וזה לישבע בשלמא שומר חנם משתבע שלא פשע בה אלא שומר שכר אמאי משתבע כי לא פשע נמי בעי שלומי ואפילו שומר חנם נמי הא תינה במקום מדרון שלא במקום מדרון מי מצי משתבע שלא פשע ואפילו במקום מדרון נמי הא תינה היכא דליכא ראייה דאיכא ראייה ניתי ראייה ויפטר דתניא איסי בן יהודה אומר יאין רואה שבועת ה' תהיה בין שניהם הא יש רואה יביא ראייה ויפטר ההוא גברא דהוה קא מעבר חביתא דחמרא בריסתקא דמחוזא ותכרה בזיוא דמחוזא אתא לקמיה דרבא א"ל ריסתקא דמחוזא שכחתי בה אינשי זיל אייתי ראייה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסבירא לן כוותיה יהוה גברא דא"ל לחבריה זיל זבין לי ארבע מאה דני חמרא אול זבן ליה לסוף אתא לקמיה א"ל זבני לך ארבע מאה דני חמרא ותקיפו להו לקמיה דרבא א"ל יארבע מאה דני חמרא תקיפי קלא אית לה למילתא זיל אייתי ראייה דמעיקרא כי מובנת להו חמרא מעליא הוה ואיפטר א"ל רב יוסף בריה כמאן כאיסי א"ל אין כאיסי יוסבירא לן כוותיה יאתקין רב חייל בר יוסף כסיכרא הני דדרו באגרא ואיתבר גשלתם פלגא מאי מעמא נפיש לחד ווטר לתרי קרוב לאונם וקרוב לפשיעה כדניגלא משלם כולה רבה בר בר חנן תברו ליה הנהו שקולאי חביתא דחמרא שקל לגלימיהו אתו אמרו לרב אמר ליה הב להו גלימיהו אמר ליה דינא הכי אמר ליה אין למען תלך בדרך טובים יהיב להו גלימיהו אמרו ליה עניי און וטרחינן כולה יומא וכפינן ולית לן מידי אמר ליה זיל הב אנרייהו א"ל דינא הכי אמר ליה אין יארחות צדיקים תשמור:

כדילא לי דנתקל לאו פושע הוא ולאו אנוס אלא שומר שכר כו': כרסתקא. רחבה: זיוא. קורה היואל מן הכותל וכוונת נשוחת הכינים: אייתי ראייה. זבניו נתמן בשבועה אלא כדניס: זבניס לך. קימי לך: וסקיפו לכו. החמיי: קלא איס לכו. אימת החמיי ואלל מי היו ושל מי היו שמה שלך היו או קנית חומץ ולא אנוס אלא שומר שכר כו': דדניס כדניס: פחומיס ולא אלנך החמיי: דדרו כדניס. מוט ככוף כדמנעו ונתנו על כתפו (א) ונשא שני בדין (ב) כשי ראשו ונשא צו משא ככד: משלם פלגא. פועל שקבל עליו להוליך חביות ממקום למקום וששם בלחמו מוט ונשך משלם פלגא: מאי טעמא נפיש למד. ולא היה להטעינו לנדרו: וופר לטרי. וכיון דאינו ראו לטני משאות דרך בני אדם להתחמק ולטוענו כלאחד הלכך דמי נמי לאונם: דדרו כדניגלא. עץ מפולל כדנאש וקושר צו משא שני בני אדם ומכניס ואורו בין שני פלגיו ומוטל על צ' כתפיו וקורין אותו בלשון אשכנז גבל"א וראשו של מטה ארוך וכשעומד לפוש מלינו כדקרא: משלם כוליס. שפשיעה היא שרונה כמאן שני בני אדם: שקולאי. נושאי משאות ותכרו ליה שלל במקום מדרון ובפשיעה אי נמי כדניגלא: כדרך טובים. לפנים משורת הדין: וארחות צדיקים תשמור. סיפיה דקרא הוא:

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה ימעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה ימעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה ימעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה ימעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל

הדרן עלך השוכר את האומנין

השוכר את הפועלים ואמר להם להשכים ולהעריב ימקום שנהגו לזון יזון להשכים ושלא להעריב אינו רשאי לכופן ימקום שנהגו לזון יזון לספק במתיקה יספק הכל כמנהג המדינה ימעשה בר' יוחנן בן מתאי שאמר לבנו צא שכור לנו פועלין הלך ופסק להם מוונת וכשבא אצל אביו אמר לו בני אפילו אם אתה עושה להם כסעודת שלמה בשעתו לא יצאת ידי חובתך עמהן שהן בני אברהם יצחק ויעקב אלא עד שלא יתחילו במלאכה צא ואמור להם על מנת שאין לכם עלי אלא פת וקמנית בלבד רבן שמעון בן גמליאל אומר לא היה צריך לומר הכל כמנהג המדינה: גמ' פשיטא לא צריכא דטפא להו אנרייהו מהו דתימא אמר להו הא דטפאי לכו אנרייכו אדעתא דמקדמיתו ומחשכיתו בהדאי קא משמע לן דאמרו ליה האי דטפת לן אדעתא דעבדינן לך עבדתא שפירתא אמר ריש לקיש פועל